

PERSEPSI TERHADAP KESEJAHTERAAN PELAJAR SARJANA DI FAKULTI SASTERA DAN SAINS SOSIAL, UM: KAJIAN RINTIS

(PERCEPTION OF WELL-BEING OF POSTGRADUATE STUDENTS IN THE FACULTY OF ARTS AND
SOCIAL SCIENCES, UM: A PILOT STUDY)

HAMDAN, S. A.¹ – YAHYA, A. S. M.^{1*} – AHMAD, N. S. B. N.¹

¹ *Fakulti Sastera dan Sains Sosial, Universiti Malaya, Kuala Lumpur, Malaysia.*

**Penulis penghubung
e-mail: amirahsariyati93[at]um.edu.my*

(Received 09th July 2026; revised 16th September 2026; accepted 27th September 2026)

Abstrak. Kesejahteraan dan keseimbangan hidup merupakan aspek penting dalam pendidikan tinggi, khususnya dalam kalangan pelajar sarjana yang berhadapan dengan tuntutan akademik, sosial dan peribadi yang kompleks. Kesejahteraan salah satu elemen utama dalam memastikan kejayaan seseorang pelajar itu tercapai. Kajian ini bertujuan untuk menilai tahap kesejahteraan dalam kalangan pelajar sarjana di Fakulti Sastera dan Sains Sosial, Universiti Malaya dengan memberi tumpuan kepada aspek keselesaan, kesejahteraan dan keselamatan berdasarkan infrastruktur yang telah disediakan. Infrastruktur yang baik dan selamat dapat menjamin peningkatan kesejahteraan pelajar itu sendiri. Kajian ini menggunakan reka bentuk kuantitatif melalui soal selidik berstruktur yang diedarkan kepada para pelajar sarjana. Kajian rintis ini telah melibatkan pelajar sarjana seramai 22 orang merangkumi pelbagai jabatan di Fakulti Sastera dan Sains Sosial. Data dianalisis menggunakan statistik deskriptif dan analisis kebolehpercayaan (Cronbach's Alpha) menggunakan perisian Statistical Package for Social Sciences (SPSS). Yang pertamanya bagi kesedaran terhadap kemudahan, dapatan kajian mendapati bahawa kemudahan seperti tandas, tempat meletakkan kenderaan, kafeteria dan Wi-Fi mencatatkan tahap kesedaran yang tinggi dalam kalangan responden. Seterusnya, bagi tahap keselesaan, dapatan kajian mendapati kemudahan seperti Blok Pentadbiran, dewan kuliah dan Wi-Fi mencatatkan tahap keselesaan yang tinggi dalam kalangan responden. Bahagian seterusnya iaitu kesedaran pelajar sarjana terhadap peralatan keselamatan merekodkan bahawa peralatan seperti pemegang tangan di laluan tangga, landasan kerusi roda dan tempat berkumpul semasa kebakaran mencatatkan tahap kesedaran yang tinggi dalam kalangan responden. Secara keseluruhannya, persepsi terhadap kesejahteraan memperlihatkan bahawa kualiti persekitaran fakulti, sokongan terhadap gaya hidup sihat dan keselesaan persekitaran bilik kuliah mencatatkan tahap persetujuan yang tinggi dalam kalangan responden. Di samping itu, instrumen kajian rintis ini sesuai digunakan dalam kajian sebenar bagi menilai persepsi kesejahteraan pelajar, hal ini kerana instrumen kajian menunjukkan kebolehpercayaan yang baik dengan catatan Cronbach's Alpha diantara 0.899 sehingga 0.959.

Katakunci: *kesejahteraan, keselesaan, keselamatan, infrastruktur, sarjana, persepsi*

Abstract. Well-being and life balance are important aspects in higher education, especially among undergraduate students who are faced with complex academic, social and personal demands. Well-being is one of the main elements in ensuring that a student's success is achieved. This study aims to assess the level of well-being among undergraduate students at the Faculty of Arts and Social Sciences, Universiti Malaya by focusing on the aspects of comfort, well-being and safety based on the infrastructure that has been provided. Good and safe infrastructure can guarantee the improvement of the well-being of the students themselves. This study uses a quantitative design through a structured questionnaire distributed to undergraduate students. This pilot study involved 22 postgraduate students from various departments in the Faculty of Arts and Social Sciences. The data was analysed using descriptive statistics and reliability analysis (Cronbach's Alpha) using the Statistical Package for Social Sciences (SPSS) software. First, for awareness of facilities, the study findings found that facilities such as toilets, parking, cafeteria and Wi-Fi recorded a high level of awareness among respondents. Next, for the level of comfort, the study findings

found that facilities such as the administration block, lecture halls and Wi-Fi recorded a high level of comfort among respondents. The next section, which is the awareness of undergraduate students towards safety equipment, recorded that equipment such as handrails on staircases, wheelchair ramps and gathering places during fires recorded a high level of awareness among respondents. Overall, the perception of well-being shows that the quality of the faculty environment, support for a healthy lifestyle and the comfort of the lecture halls environment recorded a high level of agreement among respondents. In addition, this pilot study instrument is suitable for use in real studies to assess the perception of student well-being, this is because the study instrument shows good reliability with Cronbach's Alpha records between 0.899 and 0.959.

Keywords: *comfort, infrastructure, perception, safety, scholars, well-being*

Pengenalan

Kesejahteraan merupakan satu konsep multidimensi yang merangkumi keadaan fizikal, psikologi, sosial dan emosi seseorang individu. Menurut Diener (2000), kesejahteraan subjektif merujuk kepada penilaian individu terhadap kehidupan mereka sendiri berdasarkan tahap kepuasan hidup, emosi positif serta pengalaman yang dilalui. Dalam konteks pendidikan tinggi, kesejahteraan pelajar menjadi aspek penting kerana ia berkait rapat dengan keupayaan pelajar untuk menyesuaikan diri dengan tuntutan akademik serta mengekalkan keseimbangan dalam kehidupan seharian. Sejak kebelakangan ini, isu berkaitan kesejahteraan pelajar semakin mendapat perhatian kerana pelbagai cabaran yang dihadapi dalam persekitaran akademik boleh memberi kesan terhadap kesejahteraan secara keseluruhan. Tekanan akademik, beban tugas yang tinggi, pengurusan masa, kekangan kewangan, serta keperluan untuk mengimbangi tanggungjawab peribadi dan akademik merupakan antara faktor yang sering dikaitkan dengan tahap kesejahteraan pelajar. Sekiranya cabaran ini tidak diurus dengan baik, ia berpotensi menjejaskan kesejahteraan emosi, sosial dan akademik seseorang pelajar.

Menurut Gardner (2009), pelajar sarjana ialah individu yang menjalani pengajian pada peringkat pascasiswazah dan terlibat dalam proses pembelajaran yang menuntut tahap autonomi, keupayaan penyelidikan, serta tanggungjawab akademik yang lebih tinggi berbanding pelajar di peringkat prasiswazah. Mereka perlu mengendalikan penyelidikan, mengembangkan pemikiran kritikal, mengurus masa secara berkesan serta memenuhi pelbagai tuntutan akademik yang lebih kompleks berbanding pelajar prasiswazah. Selain itu, terdapat juga pelajar sarjana yang mengikuti pengajian secara sepenuh masa atau separuh masa, sekali gus menjadikan pengalaman dan cabaran yang dihadapi lebih pelbagai. Sehubungan itu, kajian ini mengfokuskan kepada persepsi kesejahteraan pelajar sarjana di Fakulti Sastera dan Sains Sosial, Universiti Malaya. Bagi memastikan instrumen yang dibangunkan mempunyai tahap kebolehpercayaan yang baik sebelum digunakan dalam kajian sebenar, satu kajian rintis telah dijalankan. Kajian rintis ini bertujuan menilai kesesuaian dan kebolehpercayaan item-item soal selidik dalam mengukur konstruk persepsi kesejahteraan pelajar sarjana.

Sorotan kajian

Konsep kesejahteraan

Kesejahteraan merupakan satu konsep yang merujuk kepada penilaian individu terhadap kualiti kehidupan mereka secara menyeluruh. Menurut Diener (2000), kesejahteraan adalah subjektif di mana ianya merangkumi tahap kepuasan hidup, pengalaman emosi positif serta ketiadaan emosi negatif yang berlebihan. Kesejahteraan

bukan sahaja melibatkan keadaan fizikal seseorang, malah turut merangkumi aspek psikologi, sosial dan fungsi individu dalam kehidupan seharian. Dalam konteks pendidikan tinggi, kesejahteraan pelajar merupakan elemen penting kerana ia mempengaruhi keupayaan mereka untuk menyesuaikan diri dengan tuntutan pembelajaran serta mengekalkan prestasi akademik yang baik. Selain itu, Ryff dan Keyes (1995) menjelaskan bahawa kesejahteraan individu berkait rapat dengan penerimaan sendiri, hubungan positif dengan orang lain, autonomi, penguasaan persekitaran, tujuan hidup dan perkembangan diri. Oleh itu, kesejahteraan perlu dilihat sebagai satu konstruk multidimensi yang melibatkan pelbagai aspek kehidupan seseorang individu dan bukan hanya merujuk kepada ketiadaan masalah atau penyakit semata-mata.

Kesejahteraan dalam pendidikan tinggi

Dalam konteks pendidikan tinggi, kesejahteraan pelajar merupakan faktor yang penting bagi memastikan proses pembelajaran dapat berlangsung secara berkesan. Pelajar yang mempunyai tahap kesejahteraan yang baik lazimnya menunjukkan motivasi pembelajaran yang lebih tinggi serta mampu menyesuaikan diri dengan cabaran akademik dengan lebih baik. Menurut Stallman (2010), pelajar universiti sering berhadapan dengan pelbagai tekanan yang berpunca daripada beban akademik, masalah kewangan, pengurusan masa serta perubahan persekitaran sosial. Selain itu, tekanan akademik yang berterusan boleh memberi kesan terhadap keadaan emosi dan psikologi pelajar. Eisenberg et al. (2007) menyatakan bahawa tahap kesejahteraan yang rendah boleh menjejaskan prestasi akademik serta meningkatkan risiko tekanan, kebimbangan dan kemurungan. Oleh itu, kesejahteraan pelajar perlu diberi perhatian kerana ia mempunyai hubungan yang rapat dengan kejayaan akademik dan perkembangan diri pelajar secara keseluruhannya.

Kesejahteraan dalam kalangan pelajar sarjana

Pelajar sarjana merupakan golongan pelajar pascasiswazah yang mengikuti pengajian secara sepenuh masa atau separuh masa serta terlibat dalam pembelajaran yang lebih bersifat sendiri. Menurut Gardner (2009), pelajar pascasiswazah perlu menyesuaikan diri dengan tuntutan akademik yang lebih kompleks, termasuk menjalankan penyelidikan, menghasilkan penulisan akademik dan mengurus pembelajaran secara autonomi. Selain itu, kajian oleh Ali dan Kohun (2006) mendapati bahawa pelajar sarjana sering berhadapan dengan tekanan akademik, beban penyelidikan dan cabaran pengurusan masa yang boleh menjejaskan kesejahteraan mereka. Oleh itu, pelajar sarjana merupakan kumpulan yang terdedah kepada pelbagai cabaran akademik dan bukan akademik yang berpotensi mempengaruhi tahap kesejahteraan mereka. Menurut Evans et al. (2018), pelajar pascasiswazah mempunyai risiko yang lebih tinggi untuk mengalami tekanan psikologi akibat tuntutan akademik yang kompleks serta ketidakpastian berkaitan masa depan kerjaya. Selain itu, faktor kewangan, komitmen keluarga serta keperluan untuk menyeimbangkan pelbagai tanggungjawab turut menjadi antara cabaran utama yang dihadapi oleh pelajar sarjana. Oleh itu, kesejahteraan dalam kalangan pelajar sarjana merupakan aspek yang penting untuk dikaji kerana ia mempengaruhi pengalaman pembelajaran dan kejayaan akademik mereka.

Dimensi kesejahteraan

Kajian terdahulu menunjukkan bahawa kesejahteraan merupakan satu konstruk multidimensi yang melibatkan beberapa komponen utama. Menurut Myers et al. (2000), kesejahteraan merangkumi aspek fizikal, psikologi, sosial dan fungsi kehidupan yang saling berkait antara satu sama lain. Kesejahteraan fizikal berkaitan dengan tahap kesihatan, kualiti tidur dan amalan gaya hidup yang sihat. Kajian oleh Diener (2000) menunjukkan bahawa kesihatan fizikal yang baik merupakan salah satu komponen penting yang menyumbang kepada kesejahteraan individu. Kesejahteraan psikologi pula merujuk kepada keupayaan individu mengurus tekanan, mengekalkan kestabilan emosi serta mempunyai motivasi yang positif. Menurut Ryff (1989), kesejahteraan psikologi melibatkan penerimaan sendiri, perkembangan peribadi dan keupayaan individu menghadapi cabaran kehidupan secara positif. Dari aspek sosial, hubungan interpersonal yang baik dan sokongan daripada keluarga serta rakan sebaya dapat membantu mengurangkan tekanan yang dialami oleh pelajar. Kajian oleh Cohen dan Wills (1985) mendapati bahawa sokongan sosial berfungsi sebagai pelindung terhadap kesan negatif tekanan serta meningkatkan kesejahteraan individu. Selain itu, kesejahteraan akademik turut memainkan peranan penting kerana ia melibatkan keupayaan pelajar mengurus tuntutan pembelajaran dan mencapai prestasi akademik yang memuaskan. Menurut Bewick et al. (2010), kesejahteraan akademik yang baik dapat membantu pelajar menyesuaikan diri dengan tuntutan pengajian dan meningkatkan pengalaman pembelajaran di institusi pengajian tinggi. Kesemua dimensi ini saling mempengaruhi antara satu sama lain dan menentukan tahap kesejahteraan seseorang pelajar secara keseluruhannya. Oleh itu, kesejahteraan pelajar perlu dilihat secara holistik dan tidak terhad kepada satu aspek tertentu sahaja.

Jurang kajian

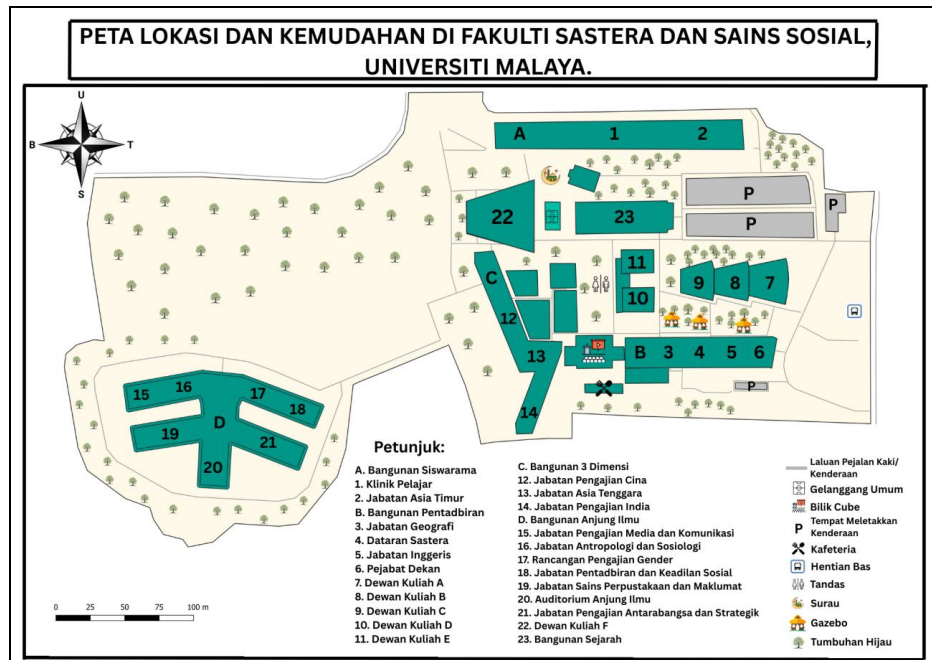
Walaupun terdapat banyak kajian berkaitan kesejahteraan dalam kalangan pelajar institusi pengajian tinggi, kebanyakan kajian lebih tertumpu kepada pelajar prasiswazah atau hanya meneliti aspek psikologi secara berasingan. Kajian yang memfokuskan kepada pelajar sarjana masih agak terhad, khususnya dalam konteks institusi pengajian tinggi di Malaysia. Selain itu, kajian yang meneliti persepsi kesejahteraan pelajar sarjana di Fakulti Sastera dan Sains Sosial, Universiti Malaya juga masih kurang diberi perhatian. Oleh itu, kajian ini dijalankan bagi mengisi jurang tersebut dengan memberikan tumpuan kepada persepsi kesejahteraan pelajar sarjana serta menyediakan maklumat empirikal yang boleh membantu pihak universiti memahami tahap kesejahteraan pelajar dengan lebih menyeluruh.

Instrumen dan Metod Kajian

Reka bentuk kajian dan lokasi kajian

Kajian ini menggunakan reka bentuk kuantitatif melalui kaedah tinjauan menggunakan soal selidik berstruktur bagi menilai tahap kesejahteraan dan keseimbangan hidup dalam kalangan pelajar sarjana di Fakulti Sastera dan Sains Sosial, Universiti Malaya. Reka bentuk ini dipilih kerana sesuai untuk mengukur pemboleh ubah secara sistematik serta membolehkan analisis statistik terhadap data kajian (Sekaran and Bougie, 2016; Creswell, 2014). Kajian ini turut dilaksanakan sebagai kajian rintis bagi menilai kebolehpercayaan dan kejelasan instrumen sebelum kajian sebenar dijalankan. Kajian ini dijalankan di Fakulti Sastera dan Sains Sosial, Universiti

Malaya. Fakulti ini dipilih kerana mempunyai pelbagai program dalam bidang sains sosial dan kemanusiaan antaranya Geografi, Antropologi dan Sosiologi, Sejarah, Pengajian Media dan Komunikasi, Pengajian Antarabangsa dan Strategik, Pengajian Asia Timur, Pengajian Cina serta Bahasa Inggeris. Kepelbagaian bidang pengajian ini membolehkan penyelidik memperoleh pandangan daripada pelajar sarjana yang mempunyai latar belakang akademik yang berbeza, sekali gus memberikan gambaran yang lebih menyeluruh terhadap persepsi kesejahteraan pelajar sarjana di fakulti tersebut (*Rajah 1*).

Rajah 1. Peta Lokasi dan Kemudahan di Fakulti Sastera dan Sains Sosial, Universiti Malaya.

Responden dan teknik persampelan, instrumen kajian, prosedur pengumpulan data dan analisis data

Responden kajian terdiri daripada 22 orang pelajar sarjana di Fakulti Sastera dan Sains Sosial, Universiti Malaya. Kajian ini menggunakan teknik persampelan mudah (convenience sampling) kerana teknik persampelan mudah (convenience sampling) membolehkan penyelidik memperoleh responden yang mudah diakses dan sesuai digunakan dalam kajian rintis bagi menguji kesesuaian serta kebolehpercayaan instrumen sebelum kajian sebenar dijalankan (Sekaran and Bougie, 2016; Johanson and Brooks, 2010). Pemilihan responden merangkumi pelbagai program pengajian bagi memastikan instrumen dapat diuji dalam konteks yang pelbagai. Instrumen kajian ialah soal selidik berstruktur yang dibangunkan berdasarkan literatur berkaitan kesejahteraan dalam pendidikan tinggi. Soal selidik ini terdiri daripada lima bahagian utama, iaitu maklumat demografi, kesedaran terhadap kemudahan universiti, tahap keselesaan persekitaran pembelajaran, persepsi keselamatan, dan tahap kesejahteraan pelajar. Semua item bagi bahagian kesejahteraan diukur menggunakan skala Likert tiga mata iaitu “Tidak Setuju”, “Neutral”, dan “Setuju”. Data dikumpulkan menggunakan platform Google Forms bagi memudahkan akses dan pengedaran soal selidik. Responden diberikan penerangan mengenai tujuan kajian serta jaminan kerahsiaan

sebelum menjawab soal selidik. Penyertaan adalah secara sukarela dan responden boleh menarik diri pada bila-bila masa tanpa sebarang implikasi. Kajian ini mematuhi prinsip etika penyelidikan dengan memastikan kerahsiaan identiti responden, penggunaan data hanya untuk tujuan akademik, serta penyertaan secara sukarela tanpa sebarang paksaan. Data dianalisis menggunakan perisian Statistical Package for the Social Sciences (SPSS). Analisis yang dijalankan merangkumi statistik deskriptif seperti kekerapan dan peratusan bagi menerangkan profil responden, serta analisis kebolehpercayaan menggunakan Cronbach's Alpha untuk menilai konsistensi dalaman instrumen. Nilai Cronbach's Alpha ≥ 0.70 dianggap boleh diterima, manakala nilai melebihi 0.80 menunjukkan kebolehpercayaan yang baik (Field, 2018).

Dapatan dan Perbincangan Kajian

Latar belakang demografi responden

Bahagian ini menerangkan latar belakang demografi responden yang terlibat dalam kajian rintis. Maklumat yang dikumpulkan meliputi jantina, umur, tahun pengajian, jabatan, status penginapan dan perbelanjaan bulanan bagi memberikan gambaran umum mengenai profil responden. Kajian ini melibatkan 22 orang pelajar sarjana di Fakulti Sastera dan Sains Sosial, Universiti Malaya. Majoriti responden berada dalam lingkungan umur 23 hingga 29 tahun. Dari segi latar akademik, bilangan responden tertinggi adalah daripada Jabatan Media dan Komunikasi, manakala kebanyakan responden berada pada tahun pertama pengajian. Selain itu, majoriti responden menetap di rumah sewa (*Jadual 1*).

Jadual 1. Latar Belakang Demografi Responden (N=22).

Latar belakang demografi	Kategori	Kekerapan (n)
Jantina	Lelaki	18
	Perempuan	4
Umur (Tahun)	23 – 29	13
	30 – 35	7
	36 dan ke atas	3
Tahun Pengajian	Tahun 1	10
	Tahun 2	4
	Tahun 3	6
	Tahun 4	2
Jabatan	Jabatan Media dan Komunikasi	5
	Jabatan Pengajian Antarabangsa dan Strategik	2
	Jabatan Pengajian India	1
	Jabatan Sejarah	3
	Jabatan Geografi	4
	Jabatan Bahasa Inggeris	1
	Jabatan Pengajian Asia Timur	1
	Jabatan Pengajian Cina	2
	Jabatan Pengajian Asia Tenggara	3
	Rumah sewa	13
Status penginapan	Tinggal bersama keluarga	8
	Kolej Kediaman UM	1
Perbelanjaan bulanan	< RM500	2
	RM500 – RM999	6
	RM1000 – RM1999	5
	$\geq$ RM2000	9

Kesedaran terhadap kemudahan

Bahagian ini membincangkan tahap kesedaran pelajar terhadap kemudahan yang terdapat di Fakulti Sastera dan Sains Sosial, Universiti Malaya. Jadual 2 menunjukkan tahap kesedaran responden terhadap pelbagai kemudahan yang disediakan di fakulti

tersebut. *Jadual 2* menunjukkan bahawa majoriti responden mempunyai tahap kesedaran yang tinggi terhadap kebanyakan kemudahan yang terdapat di Fakulti Sastera dan Sains Sosial. Kemudahan seperti tandas, tempat meletakkan kenderaan, kafeteria dan Wi-Fi mencatatkan tahap kesedaran yang tinggi dalam kalangan responden. Sebaliknya, beberapa kemudahan seperti 3 Dimensi, Anjung Ilmu dan gelanggang umum menunjukkan tahap kesedaran yang lebih rendah berbanding kemudahan lain.

Jadual 2. Tahap kesedaran pelajar terhadap kemudahan di Fakulti Sastera dan Sains Sosial (n = 22).

Tahap Kesedaran terhadap Kemudahan	Status Kesedaran	Kekerapan	Peratus (%)
Bangunan Anjung Ilmu	Sedar	12	54.4
	Tidak Sedar	10	45.5
Bangunan 3 Dimensi	Sedar	3	13.6
	Tidak Sedar	19	86.4
Bilik Cube	Sedar	16	72.7
	Tidak Sedar	6	27.3
Bilik Seminar	Sedar	15	68.2
	Tidak Sedar	7	31.8
Blok Pentadbiran (Pejabat Dekan)	Sedar	18	81.8
	Tidak Sedar	4	18.2
Dataran Sastera	Sedar	14	63.6
	Tidak Sedar	8	36.4
Dewan Kuliah (DK) - A	Sedar	16	72.7
	Tidak Sedar	6	27.3
Dewan Kuliah (DK) - B	Sedar	16	72.7
	Tidak Sedar	6	27.3
Dewan Kuliah (DK) - C	Sedar	15	68.2
	Tidak Sedar	7	31.8
Dewan Kuliah (DK) - D	Sedar	15	68.2
	Tidak Sedar	7	31.8
Dewan Kuliah (DK) - E	Sedar	17	77.3
	Tidak Sedar	5	22.7
Dewan Kuliah (DK) - F	Sedar	17	77.3
	Tidak Sedar	5	22.7
Gelanggang Umum	Sedar	10	45.5
	Tidak Sedar	12	54.4
Kafeteria	Sedar	20	90.9
	Tidak Sedar	2	9.1
Klinik Pelajar	Sedar	19	86.4
	Tidak Sedar	3	13.6
Pondok Rehat (Gazebo)	Sedar	17	77.3
	Tidak Sedar	5	22.7
Surau	Sedar	15	68.2
	Tidak Sedar	7	31.8
Tandas	Sedar	21	95.5
	Tidak Sedar	1	4.5
Tandas OKU	Sedar	13	59.1
	Tidak Sedar	9	40.9
Tempat Duduk Menunggu	Sedar	20	90.9
	Tidak Sedar	2	9.1
Tempat Meletakkan Kenderaan	Sedar	21	95.5
	Tidak Sedar	1	4.5
Wi-Fi Percuma	Sedar	20	90.9
	Tidak Sedar	2	9.1

Tahap keselesaan kemudahan

Bahagian ini membincangkan tahap keselesaan pelajar terhadap kemudahan yang terdapat di Fakulti Sastera dan Sains Sosial, Universiti Malaya. *Jadual 3* menunjukkan tahap keselesaan responden terhadap pelbagai kemudahan yang disediakan di fakulti tersebut. *Jadual 3* menunjukkan bahawa majoriti responden berasa selesa terhadap kebanyakan kemudahan yang terdapat di Fakulti Sastera dan Sains Sosial. Kemudahan seperti Blok Pentadbiran, dewan kuliah dan Wi-Fi mencatatkan tahap keselesaan yang tinggi dalam kalangan responden. Walau bagaimanapun, tahap keselesaan terhadap

beberapa kemudahan seperti tempat meletakkan kenderaan dan tandas adalah lebih rendah berbanding kemudahan lain.

Jadual 3. Tahap keselesaan pelajar terhadap kemudahan di Fakulti Sastera dan Sains Sosial ($n = 22$).

Tahap Keselesaan terhadap Kemudahan	Tahap Keselesaan	Kekerapan	Peratus (%)
Bangunan Anjung Ilmu	Selesa	10	45.5
	Neutral	10	45.5
	Tidak Selesa	2	9.1
Bangunan 3 Dimensi	Selesa	5	22.7
	Neutral	17	77.3
	Tidak Selesa	0	0
Bilik Cube	Selesa	12	54.5
	Neutral	9	40.9
	Tidak Selesa	1	4.5
Bilik Seminar	Selesa	10	45.5
	Neutral	12	54.4
	Tidak Selesa	0	0
Blok Pentadbiran (Pejabat Dekan)	Selesa	16	72.7
	Neutral	6	27.3
	Tidak Selesa	0	0
Dataran Sastera	Selesa	9	40.9
	Neutral	13	59.1
	Tidak Selesa	0	0
Dewan Kuliah (DK) - A	Selesa	15	68.2
	Neutral	7	31.8
	Tidak Selesa	0	0
Dewan Kuliah (DK) - B	Selesa	14	63.6
	Neutral	8	36.4
	Tidak Selesa	0	0
Dewan Kuliah (DK) - C	Selesa	14	63.6
	Neutral	8	36.4
	Tidak Selesa	0	0
Dewan Kuliah (DK) - D	Selesa	14	63.6
	Neutral	8	36.4
	Tidak Selesa	0	0
Dewan Kuliah (DK) - E	Selesa	14	63.6
	Neutral	8	36.4
	Tidak Selesa	0	0
Dewan Kuliah (DK) - F	Selesa	15	68.2
	Neutral	7	31.8
	Tidak Selesa	0	0
Gelanggang Umum	Selesa	7	53.1
	Neutral	15	46.9
	Tidak Selesa	0	0
Kafeteria	Selesa	10	45.5
	Neutral	10	45.5
	Tidak Selesa	2	9.1
Klinik Pelajar	Selesa	13	59.1
	Neutral	7	31.8
	Tidak Selesa	2	9.1
Pondok Rehat (Gazebo)	Selesa	11	50.0
	Neutral	11	50.0
	Tidak Selesa	0	0
Surau	Selesa	10	45.5
	Neutral	10	45.5
	Tidak Selesa	2	9.1
Tandas	Selesa	10	45.5
	Neutral	4	18.2
	Tidak Selesa	8	36.4
Tandas OKU	Selesa	5	22.7
	Neutral	11	50.0
	Tidak Selesa	6	27.3
Tempat Duduk Menunggu	Selesa	12	54.5
	Neutral	9	40.9
	Tidak Selesa	1	4.5
Tempat Meletakkan Kenderaan	Selesa	6	27.3
	Neutral	7	31.8
	Tidak Selesa	9	40.9
Wi-Fi Percuma	Selesa	14	63.6

Neutral	5	22.7
Tidak Selesa	3	13.6

Kesedaran terhadap peralatan keselamatan

Bahagian ini membincangkan tahap kesedaran pelajar terhadap peralatan keselamatan yang terdapat di Fakulti Sastera dan Sains Sosial, Universiti Malaya. *Jadual 4* menunjukkan tahap kesedaran responden terhadap pelbagai peralatan keselamatan yang disediakan di fakulti tersebut. *Jadual 4* menunjukkan bahawa majoriti responden mempunyai tahap kesedaran yang sederhana hingga tinggi terhadap peralatan keselamatan di Fakulti Sastera dan Sains Sosial. Peralatan seperti pemegang tangan di laluan tangga, landasan kerusi roda dan tempat berkumpul semasa kebakaran mencatatkan tahap kesedaran yang tinggi dalam kalangan responden. Sebaliknya, tahap kesedaran terhadap kamera litar tertutup (CCTV) dan pelan laluan kebakaran adalah lebih rendah berbanding peralatan keselamatan yang lain.

Jadual 4. Tahap kesedaran pelajar terhadap peralatan keselamatan di Fakulti Sastera dan Sains Sosial (n = 22).

Tahap Kesedaran terhadap Peralatan Keselamatan	Tahap Persetujuan	Kekerapan	Peratus (%)
Alat Pemadam Api	Setuju	10	45.55
	Neutral	6	27.27
	Tidak Setuju	6	27.27
Hose Reel Bomba	Setuju	11	50.00
	Neutral	6	27.27
	Tidak Setuju	5	22.73
Kamera Litar Tertutup (CCTV)	Setuju	6	27.7
	Neutral	8	36.36
	Tidak Setuju	8	36.36
Landasan Kerusi Roda	Setuju	12	54.55
	Neutral	5	22.73
	Tidak Setuju	5	22.73
Loceng Penggera Kebakaran	Setuju	10	45.45
	Neutral	7	31.82
	Tidak Setuju	5	22.73
Papan Tanda Keselamatan atau Larangan	Setuju	10	45.45
	Neutral	5	22.73
	Tidak Setuju	7	31.82
Pelan Laluan Kebakaran	Setuju	6	27.27
	Neutral	10	45.45
	Tidak Setuju	6	27.27
Pemegang Tangan di Laluan Tangga	Setuju	14	63.64
	Neutral	3	13.64
	Tidak Setuju	5	22.73
Pili Bomba	Setuju	10	45.45
	Neutral	6	27.27
	Tidak Setuju	6	27.27
Ruang Pintu Tandas yang Luas untuk Kerusi Roda	Setuju	11	50.00
	Neutral	3	13.64
	Tidak Setuju	8	36.36
Tandas OKU dengan Pemegang Sokongan	Setuju	10	45.45
	Neutral	5	22.73
	Tidak Setuju	7	31.82
Tangga Kecemasan	Setuju	9	40.91
	Neutral	6	27.27
	Tidak Setuju	7	31.82
Tempat Berkumpul Semasa Kebakaran	Setuju	11	50.00
	Neutral	5	22.73
	Tidak Setuju	6	27.27
Tempat Letak Kereta untuk OKU	Setuju	10	45.45
	Neutral	4	18.18
	Tidak Setuju	8	36.36

Persepsi terhadap kesejahteraan

Bahagian ini membincangkan persepsi pelajar terhadap tahap kesejahteraan di Fakulti Sastera dan Sains Sosial, Universiti Malaya. *Jadual 5* menunjukkan persepsi responden terhadap pelbagai aspek kesejahteraan yang melibatkan kemudahan dan fasiliti, keselamatan, keselesaan persekitaran, kebersihan serta sokongan persekitaran terhadap aktiviti pembelajaran dan kehidupan seharian. *Jadual 5* menunjukkan bahawa majoriti responden memberikan respons neutral hingga setuju bagi kebanyakan item yang berkaitan dengan kesejahteraan. Item berkaitan kualiti persekitaran fakulti, sokongan terhadap gaya hidup sihat dan keselesaan persekitaran bilik kuliah mencatatkan tahap persetujuan yang tinggi dalam kalangan responden. Walau bagaimanapun, tahap kepuasan terhadap kemudahan dan fasiliti serta tahap kebersihan kemudahan adalah lebih rendah berbanding aspek yang lain.

Jadual 5. Persepsi pelajar terhadap tahap kesejahteraan di Fakulti Sastera dan Sains Sosial ($n = 22$).

Persepsi Kesejahteraan Pelajar	Tahap Persetujuan	Kekerapan	Peratus (%)
Kemudahan dan fasiliti	Tidak Setuju	4	18.18
	Neutral	12	54.55
	Setuju	6	27.27
Aspek keselamatan	Tidak Setuju	3	13.64
	Aware	10	45.45
	Setuju	9	40.91
Selesa dan selamat	Tidak Setuju	2	9.09
	Neutral	8	36.36
	Setuju	12	54.55
Selamat dalam persekitaran fakulti	Tidak Setuju	1	4.55
	Neutral	10	45.45
	Setuju	11	50.0
Persekitaran fakulti menyokong gaya hidup sihat	Tidak Setuju	1	4.55
	Neutral	8	36.36
	Setuju	13	59.09
Tahap kebersihan	Tidak Setuju	6	27.27
	Neutral	9	40.91
	Setuju	7	31.82
Kualiti persekitaran yang baik	Tidak Setuju	0	0
	Neutral	9	40.91
	Setuju	13	59.09
Bebas daripada gangguan bunyi	Tidak Setuju	2	9.09
	Neutral	7	31.82
	Setuju	13	59.09
Mengurus masa dan mengurangkan tekanan dalam aktiviti harian	Tidak Setuju	2	9.09
	Neutral	9	40.91
	Setuju	11	50.0
Bilik kuliah adalah selesa untuk pembelajaran	Tidak Setuju	2	9.09
	Neutral	6	27.27
	Setuju	14	63.64

Analisis kebolehpercayaan instrumen

Bahagian ini membincangkan tahap kebolehpercayaan instrumen yang digunakan dalam kajian rintis. *Jadual 6* menunjukkan nilai Cronbach's Alpha bagi setiap bahagian soal selidik yang digunakan dalam kajian ini. Analisis kebolehpercayaan menunjukkan nilai Cronbach's Alpha antara 0.899 hingga 0.959 bagi semua konstruk. Nilai ini menunjukkan tahap kebolehpercayaan yang sangat baik dan konsisten. Ini membuktikan bahawa item-item dalam soal selidik adalah stabil dan mengukur konstruk yang sama dengan baik, sekaligus sesuai digunakan untuk kajian sebenar.

Jadual 6. Analisis kebolehpercayaan instrumen menggunakan Cronbach's Alpha bagi setiap bahagian ($n = 22$).

Bahagian	Bilangan Item	Cronbach's Alpha	Tahap Kebolehpercayaan
----------	---------------	------------------	------------------------

B	22	0.948	Sangat Baik
C	22	0.925	Sangat Baik
D	14	0.959	Sangat Baik
E	10	0.899	Sangat Baik

Kajian ini dijalankan untuk menilai persepsi kesejahteraan pelajar sarjana di Fakulti Sastera dan Sains Sosial, Universiti Malaya berdasarkan aspek kemudahan, keselesaan persekitaran, keselamatan serta kesejahteraan pelajar. Dapatan kajian menunjukkan bahawa majoriti responden mempunyai tahap kesedaran yang tinggi terhadap kebanyakan kemudahan asas seperti kafeteria, Wi-Fi, dewan kuliah dan tandas. Keadaan ini menunjukkan bahawa kemudahan yang sering digunakan dalam rutin harian pelajar lebih mudah dikenali dan diakses. Walau bagaimanapun, tahap kesedaran terhadap beberapa kemudahan sokongan seperti 3 Dimensi, Anjung Ilmu dan gelanggang umum adalah lebih rendah, sekali gus menunjukkan bahawa penyampaian maklumat mengenai kemudahan tertentu masih boleh dipertingkatkan. Selain itu, majoriti responden berasa selesa terhadap kebanyakan kemudahan yang terdapat di fakulti, khususnya dewan kuliah, Wi-Fi dan Blok Pentadbiran. Sebaliknya, tahap keselesaan terhadap beberapa kemudahan seperti tandas dan tempat meletakkan kenderaan didapati lebih rendah berbanding kemudahan lain. Dapatan ini menunjukkan bahawa kemudahan fizikal dan persekitaran pembelajaran yang selesa memainkan peranan penting dalam menyokong pengalaman pembelajaran pelajar. Menurut Ryff (1989), kesejahteraan individu dipengaruhi oleh keupayaan mereka untuk menyesuaikan diri dengan persekitaran dan mengurus kehidupan seharian secara berkesan. Oleh itu, persekitaran yang kondusif dan kemudahan yang berkualiti dapat menyumbang kepada kesejahteraan pelajar secara keseluruhannya.

Dapatan kajian juga menunjukkan bahawa tahap kesedaran terhadap peralatan keselamatan berada pada tahap sederhana. Majoriti responden lebih peka terhadap peralatan keselamatan asas seperti alat pemadam api, hose reel bomba dan tempat berkumpul semasa kebakaran, namun tahap kesedaran terhadap beberapa aspek keselamatan seperti kamera litar tertutup (CCTV) dan pelan laluan kebakaran adalah lebih rendah. Keadaan ini menunjukkan bahawa usaha meningkatkan kesedaran keselamatan dalam kalangan pelajar masih perlu diperkukuhkan. Menurut WHO (2020), kesejahteraan merangkumi aspek fizikal, mental dan sosial, di mana persekitaran yang selamat merupakan salah satu elemen penting dalam menyokong kesejahteraan individu. Berdasarkan persepsi kesejahteraan pelajar, majoriti responden memberikan respons neutral hingga setuju bagi kebanyakan item yang dikaji. Item berkaitan kualiti persekitaran fakulti, sokongan terhadap gaya hidup sihat dan keselesaan bilik kuliah mencatatkan tahap persetujuan yang tinggi. Walau bagaimanapun, tahap kepuasan terhadap kemudahan dan fasiliti serta kebersihan kemudahan adalah lebih rendah berbanding aspek yang lain. Skor min keseluruhan kesejahteraan pelajar ialah 2.39, yang menunjukkan bahawa persepsi kesejahteraan pelajar berada pada tahap sederhana. Dapatan ini selari dengan pandangan Diener (2000) yang menjelaskan bahawa kesejahteraan subjektif dipengaruhi oleh pengalaman harian dan persepsi individu terhadap persekitaran mereka. Dalam konteks pelajar sarjana, pengalaman pembelajaran, kemudahan yang disediakan dan persekitaran yang kondusif merupakan antara faktor yang menyumbang kepada kesejahteraan mereka.

Analisis kebolehpercayaan instrumen menunjukkan bahawa semua konstruk mempunyai nilai Cronbach's Alpha yang tinggi, iaitu antara 0.899 hingga 0.959.

Menurut Field (2018), nilai Cronbach's Alpha melebihi 0.80 menunjukkan tahap kebolehpercayaan yang baik, manakala nilai yang menghampiri 1.00 menunjukkan konsistensi dalaman yang sangat baik. Oleh itu, instrumen yang digunakan dalam kajian rintis ini adalah stabil, konsisten dan sesuai digunakan dalam kajian sebenar. Secara keseluruhannya, dapatan kajian menunjukkan bahawa persepsi kesejahteraan pelajar sarjana berada pada tahap sederhana. Walaupun kemudahan akademik dan persekitaran pembelajaran secara umumnya berada pada tahap yang memuaskan, aspek seperti kebersihan kemudahan, tempat meletakkan kenderaan dan kesedaran terhadap beberapa peralatan keselamatan masih memerlukan penambahbaikan bagi menyokong kesejahteraan pelajar secara lebih menyeluruh.

Kesimpulan

Kajian ini berjaya menilai tahap kesejahteraan dan keseimbangan hidup dalam kalangan pelajar sarjana di Fakulti Sastera dan Sains Sosial, Universiti Malaya melalui kajian rintis berasaskan soal selidik. Dapatan menunjukkan bahawa pelajar mempunyai tahap kesedaran yang tinggi terhadap kemudahan akademik seperti dewan kuliah, bilik seminar, Wi-Fi. Bangunan Anjung Ilmu dan Bangunan 3 Dimensi, namun kesedaran terhadap kemudahan sokongan seperti kafeteria, surau, klinik pelajar dan sebagainya masih rendah. Tahap keselesaan persekitaran adalah sederhana dengan ruang akademik lebih memuaskan berbanding kemudahan bukan akademik. Selain itu, tahap kesejahteraan pelajar secara keseluruhan berada pada tahap sederhana, mencerminkan keseimbangan antara sokongan persekitaran universiti dan tekanan akademik yang dialami pelajar sarjana. Kajian ini juga mengesahkan bahawa instrumen yang digunakan mempunyai tahap kebolehpercayaan yang tinggi dan sesuai untuk kajian utama pada masa hadapan. Secara keseluruhannya, kajian ini menekankan kepentingan penambahbaikan berterusan dalam aspek kemudahan sokongan, komunikasi institusi, dan persekitaran pembelajaran bagi meningkatkan kesejahteraan pelajar.

Penghargaan

Kajian ini dibiayai oleh pengarang.

Konflik Kepentingan

Pengarang mengesahkan bahawa tiada konflik kepentingan melibatkan mana-mana pihak dalam kajian penyelidikan ini.

RUJUKAN

- [1] Ali, A., Kohun, F. (2006): Dealing with social isolation to minimize doctoral attrition. – *International Journal of Doctoral Studies* 1: 21-33.
- [2] Bewick, B., Koutsopoulou, G., Miles, J., Slaa, E., Barkham, M. (2010): Changes in undergraduate students' psychological well-being as they progress through university. – *Studies in Higher Education* 35(6): 633-645.
- [3] Cohen, S., Wills, T.A. (1985): Stress, social support, and the buffering hypothesis. – *Psychological Bulletin* 98(2): 310-357.

- [4] Creswell, J.W. (2014): *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. – SAGE Publications, Thousand Oaks, California 273p.
- [5] Diener, E. (2000): Subjective well-being: The science of happiness and a proposal for a national index. – *American Psychologist* 55(1): 34-43.
- [6] Eisenberg, D., Gollust, S.E., Golberstein, E., Hefner, J.L. (2007): Prevalence and correlates of depression, anxiety, and suicidality among university students. – *American Journal of Orthopsychiatry* 77(4): 534-542.
- [7] Evans, T.M., Bira, L., Gastelum, J.B., Weiss, L.T., Vanderford, N.L. (2018): Evidence for a mental health crisis in graduate education. – *Nature Biotechnology* 36(3): 282-284.
- [8] Field, A. (2018): *Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics*. – SAGE Publications, Thousand Oaks, California 775p.
- [9] Gardner, S.K. (2009): Student and faculty attributions of attrition in high and low-completing doctoral programs in the United States. – *Higher Education* 58(1): 97-112.
- [10] Johanson, G.A., Brooks, G.P. (2010): Initial scale development: Sample size for pilot studies. – *Educational and Psychological Measurement* 70(3): 394-400.
- [11] Myers, J.E., Sweeney, T.J., Witmer, J.M. (2000): The wheel of wellness counseling for wellness: A holistic model for treatment planning. – *Journal of Counseling & Development* 78(3): 251-266.
- [12] Ryff, C.D. (1989): Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. – *Journal of Personality and Social Psychology* 57(6): 1069-1081.
- [13] Ryff, C.D., Keyes, C.L.M. (1995): The structure of psychological well-being revisited. – *Journal of Personality and Social Psychology* 69(4): 719-727.
- [14] Sekaran, U., Bougie, R. (2016): *Research Methods for Business: A Skill-Building Approach*. – John Wiley & Sons, Chichester, United Kingdom 448p.
- [15] Stallman, H.M. (2010): Psychological distress in university students: A comparison with general population data. – *Australian Psychologist* 45(4): 249-257.
- [16] World Health Organization (WHO) (2020): *Basic Documents*. – World Health Organization, Geneva, Switzerland 244p.